

DANSK FORORD

Det er sjældent, man om en bog ligefrem kan sige, at verden har behov for den. Men det kan man om denne. Verden har behov for en bog om det systemiske syn på liv. Verden har behov for denne bog om, hvordan alt på kloden er forbundet. Alt hænger sammen, og verden gennemgår i disse årtier nogle voldsomme rystelser. Det gamle mekanistiske adskillelsesparadigme er ved at falde fra hinanden. Det må ske; det er positivt, det er smertefuldt, og det giver håb om nye og bedre fremtider. Det giver megen tumult, og det er farligt.

Denne bog udkommer på dansk næsten samtidig med, at det er ved at gå op for os alle, at vi lige har været vidne til en verdensbegivenhed, nemlig vedtagelsen i FN's generalforsamling i september 2015 af de såkaldte bæredygtigheds-mål, de 17 nye verdensmål for bæredygtig udvikling på kloden. Det er en fantastisk begivenhed, som hænger nøje sammen med hovedtemaet for denne bog, nemlig at alt på kloden er forbundet. Når kloden i virkeligheden er en helhed, er det åbenbart, at der også er behov for nogle fælles håb og nogle fælles mål for klodens udvikling. Den systemiske indsigt og fremkomsten af verdensmålene er to sider af samme sag.

Når der træffes beslutninger i private og offentlige virksomheder, kommuner, stat m.m., har det normale været at lade kortsigtede og snævre økonomiske hensyn være afgørende. På den måde er der blevet truffet – og træffes der mange beslutninger verden over, som, hvis de blev set i et bredere og længere perspektiv, er skadelige i en række andre henseender, for eksempel klimamæssigt, biologisk, økologisk, socialt, og faktisk ofte også skadelige i et langsigtet økonomisk perspektiv. Sagt på en anden måde: Der træffes mange uhensigtsmæssige og destruktive beslutninger. Det er ét af hovedbudskaberne i denne bog om et ændret livs- og verdenssyn. Et andet hovedsynspunkt i bogen er: Dette kan kloden ikke blive ved med at tåle! Kloden er på en katastrofekurs!

Forfatterne er Fritjof Capra og Pier L. Luisi. Capra er født i Østrig i 1939 og har det meste af sit voksne liv været i USA. Stifter af Center for Ecoliteracy i Berkeley, USA. Knyttet til Schumacher College i UK. Uddannet fysiker og systemteoretiker; har i mange år beskæftiget sig med filosofiske og sociale implikationer af moderne videnskab. Hans bøger er kendt verden over; nogle

er oversat til dansk: *Fysikkens tao* og *Vendepunktet*. Desuden er han kendt for bøgerne: *Uncommon Wisdom*, *The Web of Life* og *The Hidden Connections*. P. Luisi er født i Italien i 1938. Han er professor i biokemi ved universitetet i Rom. Initiativtager til de berømte Cortona-uger. Arbejder med eksperimentelle, teoretiske og filosofiske aspekter vedrørende livets opståen og med systemers selvorganisering. Har et omfattende forfatterskab bag sig.

Geologer regner med, at der fem gange i klodens tre en halv milliard år lange udviklingshistorie har været naturødelæggelsesperioder så voldsomme, at ordet udslættelse har været på sin plads. De menneskelige beslutninger, jeg nævnte ovenfor, hører ikke til i småtingsafdelingen. Det er beslutninger, der muligvis medvirker til, at kloden er på vej ind i en ny og sjette udslættelsesperiode. Udslættelse, fordi vi ikke forstår og ikke respekterer livet på kloden. Det er synspunktet i bogen, og det understreges i bogen, at det er første gang i klodens historie, at det er menneskelige beslutninger, der bringer os ind i denne udslættelsesrisikozone. Det er den dybe erkendelse af det systemiske, der skal bringe kloden ind i en anden udviklingsbane, en bane, der skal bryde med den såkaldt store eller stærke acceleration, som kloden har været inde i siden midten af 1900-tallet, og som har bragt os ind på en kolossalt farlig kurs.

Vi, politikere, ledere, forbrugere m.m., bliver nødt til at minde hinanden om det perspektiv, at vi i dette århundrede muligvis er ved at nærme os et punkt, hvor det ikke er naturen selv, men os mennesker, der helt eller delvist er i færd med at udslætte livet på kloden. De tidligere udslættelsesperioder var karakteriseret ved, at det var naturen, der udslættede sig selv. I denne aktuelle epoke er det mennesker, der ødelægger – og det sker, fordi vi gennem vore beslutninger påfører kloden voldsom og vedholdende skade og pres.

Bogen handler dybest set om noget positivt, nemlig om at forstå livet på kloden på en mere helhedspræget og systemisk måde, end vi har gjort hidtil. Den er et opgør med den reduktionistiske og mekanistiske verdens- og livsforståelse, der har domineret (i hvert fald den vestlige verdens tænkning) gennem tre-fire hundrede år. Vi har i denne periode, der i den store sammenhæng udgør en forsvindende lille del af menneskehedens historie, splittet alting ad i stumper og stykker og behandlet alting isoleret, adskilt, mekanistisk. N. Kopernikus, G. Galilei, J. Kepler, René Descartes, Francis Bacon, Isaac Newton og Charles Darwin er nogle af de gigantiske tænkere, der var med til at skabe dette mekanistiske verdensbillede, der stadigvæk på mange måder dominerer. Andre enestående tænkere som Albert Einstein, Niels Bohr, James C. Maxwell, Werner Heisenberg, Henri Poincaré, Humberto Maturana, Francisco Varela og Gregory Bateson er blandt dem, der har været med til at udvikle det nye systemiske syn

på liv, som bogen handler om, og som er ved at føre videnskaben og mange praktiske livsformer ind i en ny æra.

Det nye paradigme ser ikke verden som én stor maskine, der kan skilles ad, men tværtimod som et netværk. Det nye er et holistisk verdenssyn, der ser verden som et integreret hele snarere end som en samling uafhængige dele. Lad os kalde det et økologisk syn. Forfatterne taler om en dyb økologisk bevidsthed, som er karakteriseret ved en forståelse af den fundamentale gensidige afhængighed mellem alle fænomener i verden og den kendsgerning, at vi som individer og samfund alle er indlemmet i, er dele af og afhængige af alle de cykliske processer i verden. Bogen redegør på fremragende måde for udviklingen fra den videnskabelige revolution i 1600-tallet, den periode, hvor det gamle mekanistiske verdensbillede blev udviklet med basis i de nævnte tænkere fra 1600- og 1700-tallet, og frem til det 20. og 21. århundredes holistiske netværkssyn, som vi er ved at forstå mere og mere af nu. Implikationerne af dette nye syn på liv og livsprocesser, for sundhed, uddannelse, arkitektur, forskning, økonomi, politik, ledelse og andet, trækkes kompetent, skarpt og klart op i bogen.

For hundrede år siden var det måske lidt for højtflyvende og verdensfjernt at tale på en så alvorlig måde, som de to forfattere gør. I dag er det dyb alvor og dybt realistisk og jordnært at tale sådan, og vi bliver nødt til at få disse aspekter og dimensioner ind i vores hverdag, for det er i hverdagen, at de beslutninger og afvejninger foretages, der fører kloden mod katastrofale klima-, forsynings- og ressourcesituationer. Det vedkommer os alle: politikere, virksomhedsledere, offentlige ledere, forskere, forbrugere, uddannelsesledere, lærere, pædagoger m.m. På et hundrede år er det blevet smerteligt verdensnært at tale sådan.

Man skal være forsigtig med alt for store armbevægelser, men denne bog burde efter min opfattelse være pligtlæsning på alle professions- og universitetsstudier, og mere populære versioner af bogen burde være pligtlæsning på folkeskole- og gymnasieniveau. Der er et alarmerende behov for et systemisk syn på liv, et andet syn på klodens situation og udvikling, et andet syn på økonomi, ledelse og politik. Et andet syn på, hvad der har værdi. Bogen formulerer på en enestående klar og velbegrunnet måde et sådant andet og sammenhængende syn. Det er den mest sobre og kompetente bog om dette brede emne, jeg har kendskab til.

Frederiksberg, 1. februar 2016
STEEN HILDEBRANDT, ph.d.
Professor og adjungeret professor